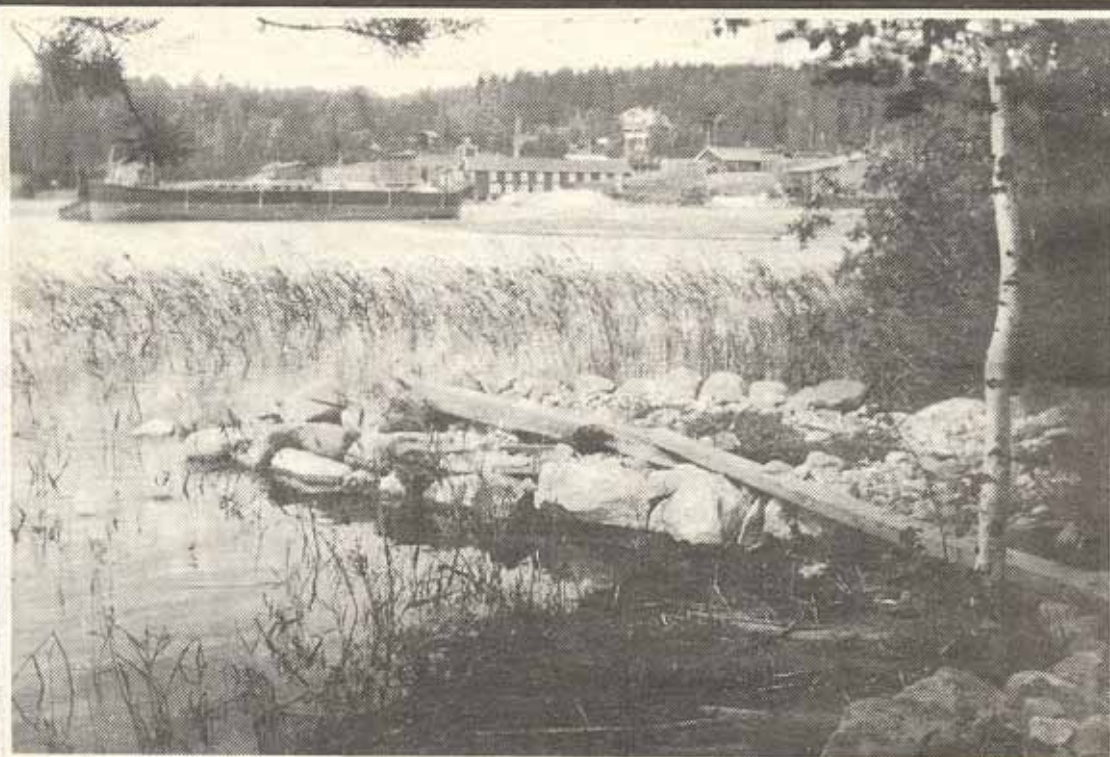

Kuva Leppälahden sahasta on otettu Laurilan rannasta. Tyhjä "roomi" näyttää valtavan isolta. Täyteen lastattuna se vajosi tummaa reunusta myöten. Lautatapuilit jäävät kuvassa etualan rantapensaitten taa.

Kun Leppälahden sahanpilli soi...

VANHAAN hyvään aikaan maaseudulla oli väkeä ja hyöriä. Taloissa tarvittiin ihmisiä, kun koneita ei vielä paljon ollut. Metsissä tehtiin työt mies- ja hevosvoimin. Uudet työpaikat olivat tervetulleita.

LEPPÄLAHTI ja Kastari perustivat sahan. Vuodesta 1916 se antoi työtä 15—16 henkilölle. Sen sijainti oli hyvä: tavarankuljetukset voitiin hoitaa vesitse Näsijärveä pitkin ja Kurun maantie meni aivan vierestä Länsi-Teiskon kautta Ylöjärvelle ja Tampereelle.

Paikkakunnalta saatiin työvoima ja tukkikauppojenkin synty. Mutta pääasiassa tukkilautat tuotiin kauempaa. Muistan esimerkiksi Kotvion, joka niiti hinasi. Kyllä meiltäkin Päivölästä seurattiin, kun joku hinuri tai tervahöyry (Osmo Otava) vihelsi tai puhalsi. Pääsevätköhän ne laituriin kolauttamatta pikkukariin keskellä lahtea? Siinä karin korkeimmassa kohdassa on vieläkin rautarengas, mainio kiinnityslenkki. Joskus lahti oli niin täynnä tukkeja, että kulku lahdenpohjaan oli mahdollon. Sai-

vathan pojat harjoitella tukinjuoksua.

SAHAN PILLI vihelsi aamuisin seitsemältä ja tahditti sitten koko ympäristön päivän. Mekin pääsimme syönnin jälkeen uimaan "kun sahan pilli soi". Ja kun työt siltä päivältä päättyivät, alkoi veneitten kilpasoutu saaristoon. Venekunnat tunsu soudusta, puheesta ja naurusta. Elämässä oli sykettä.

LÄNSI-TEISKON "keisari" Arvi Elovaara osti Leppälahden sahan vuonna 1921. Hän houkutteli isäni kirjanpitäjäksi. Kerran tilien laskeminen meni niin myöhään, ettei enää millään pelillä päässyt kaupunkiin ja aamulla piti olla koulussa. Mitä teki Juho Laurila? — lähti kävelemään! Taisi opetus olla vähän pehmoista...

Kaksikerroksiseen päärakenukseen perustettiin kauppa. Se oli erinomainen asia — olihan lähin kauppa Toikolla, kolmen kilometrin päässä. Monet muistelevat "kohopullia", joita leivottiin Kahilassa. Pitempään kaupaa hoiti Taimi Alanen, paikkakunnan Salmisia.

MUTTA TULI synkkiäkin aikoja. Kaupparakennus paloi ja toisen kerran tuli riehui itse sahalla. Mutta uutta rakennettiin ja korjattiin mitä voitiin. Ja saha kävi jälleen.

Myöhempiä omistajia olivat Mäkisen veljekset, jotka tulivat Kangasalta 30-luvun alussa. He löysivät puolisoitkin Junkkarista ja Taipaleesta. Työnjohtajista muistan tulisena tunnetun Partasen ja kuulun Konsta Vesan.

MEIDÄN POJAT urheilivat. He saivat haastajan sahalla. Konsta Vesa souti poikki lahden ja heitti omatekoista keihästä taas vähän pitemmälle. Hän otti vauhtia sukkasillaan sänkipellolla ja naureskeli pojille, että huutakaa kun olette tuohon saakka heittäneet. Hän oli ihanne.

PIKKUTYTÖ kulki kerran yksin korkeitten lautatapuulien välissä. Se oli outo maailma, joka lemusi vahvasti puulle. Tuuli vinkui lautojen väleissä, sarviaakot pelottivat ja tukkimiehet tait nipistivät lujaa.

Nykyisin paikalla asuu mestarismies Viljo Salminen. Saha on muisto vain.

SIRKKA LAURILA